

Beslut 2001/06

Beslutsprövning. Fråga om skyldighet för församlingar och samfälligheter att ompröva sina beslut på begäran av enskilda församlingsmedlemmar eller församlingar som ingår i samfälligheten.

Meddelat 6/3-2001
57 kap. 10 § kyrkoordningen

B församling begärde i en skrivelse som kom in den 7 mars 2000 att kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet skulle ompröva personal- och utbildningsnämndens uppdrag att besluta om lönesättning och att löneförhandla.

Kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet behandlade skrivelsen vid sitt sammanträde den 10 april 2000, § 75. Av handlingarna framgick att kyrkonämnden den 20 december 1999 hade uppdragit åt församlingskyrkoråden och pastoratsnämnderna att för samfälligheten handlägga arbetsgivarfrågor under förutsättning att uppdraget inte ankom på personal- och utbildningsnämnden (PUN) eller Svenska kyrkans församlingsförbund eller dess stiftsförbund. Vidare framgick att PUN skulle komma att föreslå en revidering av sitt reglemente i anledning av relationsändringen och att B:s framställning automatiskt skulle komma att prövas när kyrkonämnden yttrade sig över PUN:s förslag. Kyrkonämnden beslöt att lämna skrivelsen från B församling utan åtgärd.

R begärde beslutsprövning av kyrkonämndens beslut och yrkade att beslutet skulle upphävas så att kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet blev tvungen att fatta ett nytt beslut om delegation av lönesättning och rätt att löneförhandla. Enligt R innebar kyrkonämndens beslut att de församlingar som tillhör samfälligheten tills vidare saknade avgörande inflytande över lönerna till deras egen personal. R framhöll att det av 4 kap. 31 § kyrkoordningen följer att kyrkonämnden skall uppdra åt församlingarnas kyrkoråd att såväl disponera de anslag som församlingarna blivit anvisade som att handlägga arbetsgivarfrågor för deras egen personal. Några särskilda skäl för att undanhålla betydelsefulla personalärenden som lönesättning och löneförhandling från församlingarna fanns inte enligt R. Vidare anförde han att kyrkonämndens hållning i praktiken medförde att man oberoende av församlingarnas önskemål, genom att styra lönesättningen av olika sökande, kunde hindra dem från att själva avgöra vem som skall anställas.

Kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet yrkade att framställningen skulle avvisas. Som skäl härför anförde kyrkonämnden: Kyrkonämndens beslut att delegera beslutanderätt har inte begärts prövad och gäller således. Beslutsprövningen avser därför om kyrkonämndens beslut att, efter framställning från B församling, inte ändra det tidigare beslutet, strider mot kyrkoordningen. – Kyrkonämndens uppfattning är att det är nämnden obetaget att fatta ett sådant beslut, allra helst som det annars skulle strida mot gällande reglemente för personal- och utbildningsnämnden. Något stöd för åsikten att kyrkonämndens beslut den 10 april 2000, § 75, skulle strida mot kyrkoordningen föreligger därför inte.

R anförde att kyrkoordningen hade större tyngd än PUN:s reglemente. Vidare menade han att ett beslut om att inte vidta åtgärder för att undanröja missförhållanden som innebär att samfälligheten inte följer kyrkoordningen måste kunna prövas på samma sätt som andra beslut.

Domkapitlet beslutade i protokoll den 5 oktober 2000, § 203, att avslå yrkandet. Efter att ha redogjort för innehållet i 57 kap. 10 § kyrkoordningen anförde domkapitlet som skäl för beslutet följande:

"Den fråga som domkapitlet har att ta ställning till är om kyrkonämnden – som klaganden påstått – varit skyldig att på begäran på nytt pröva frågan om delegation av vissa arbetsgivarfrågor eller om nämnden kunnat efter eget skön avgöra om en omprövning skulle ske nu. Domkapitlet finner att vad R åberopat inte kan anses innebära att kyrkonämndens beslut strider mot kyrkoordningen eller är

oriktigt i något annat avseende enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen. R:s begäran att kyrkonämndens beslut skall upphävas kan därför inte bifallas."

R överklagade domkapitlets beslut till Svenska kyrkans överklagandenämnd och vidhöll att kyrkonämndens beslut skulle upphävas såsom stridande mot kyrkoordningen. Enligt R måste ett beslut om att inte vidta åtgärder för att undanröja missförhållanden som innebär att samfälligheten inte följer kyrkoordningen kunna prövas.

Kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet yrkade att överklagandet skulle avvisas och hänvisade till vad man hade yttrat inför domkapitlet samt anförde att R inte tillfört några nya sakuppgifter som motiverade kyrkonämnden att yttra något ytterligare.

Domkapitlet anförde att det inte framkommit sådana uppgifter som motiverade domkapitlet att tillföra något utöver det som framgår av domkapitlets beslut i ärendet.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Robert Schött, Anders Björnberg, Per Olof Nisser, Lotta Vahlne Westerhäll och Martin Olsson) anförde i beslut den 6 mars 2001:

Beslut som fattas av en församling, en samfällighet eller ett stift överprövas genom beslutsprövning i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen, om det inte finns någon särskild regel i kyrkoordningen för hur beslutet skall överprövas. Beslutsprövningen innebär att beslutet skall upphävas om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Om ett prövat beslut strider mot någon av de nämnda punkterna skall det alltså upphävas. Någon möjlighet för det prövande organet att sätta ett annat beslut i det upphävda beslutets ställe finns inte, utan det senare kan bara upphävas så att rättsläget återställs som det var dessförinnan.

Det beslut som kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet fattade den 20 december 1999 om handläggning av vissa arbetsgivarfrågor begärdes inte prövat vare sig enligt föreskrifterna om laglighetsprövning i 22 kap. kyrkolagen (1992:300) eller enligt bestämmelserna om beslutsprövning i 57 kap. kyrkoordningen. Någon möjlighet för domkapitlet eller Överklagandenämnden att upphäva det beslutet finns därför inte.

B församling begärde den 7 mars 2000 att beslutet skulle prövas på nytt. Kyrkonämnden i G kyrkliga samfällighet beslöt emellertid att lämna begäran utan åtgärd. Det är i fråga om detta sistnämnda beslut som R begärt att det skall göras en beslutsprövning.

Kyrkoordningen innehåller inte någon allmän bestämmelse om skyldighet för församlingar och samfälligheter att ompröva sina beslut på begäran av enskilda församlingsmedlemmar eller församlingar som ingår i samfälligheten. Kyrkonämndens beslut att lämna B församlings framställning utan åtgärd står inte i strid med kyrkoordningen. Inte heller är det riktigt i något annat avseende som avses i 57 kap. 10 § kyrkoordningen. Överklagandet skall följaktligen avslås.

Avslutningsvis vill Överklagandenämnden framhålla att det ingår i biskopens och domkapitlets tillsyn att övervaka att församlingarnas och samfälligheternas självstyrelse utövas inom ramen för kyrkans gemensamma bekännelse och ordningar. Om det framkommer att en församling eller en samfällighet tillämpar kyrkoordningen på ett felaktigt sätt – och det beslut som tillämpningen grundas på inte längre kan angripas genom överklagande i särskild ordning eller genom beslutsprövning – ankommer det alltså på biskopen och domkapitlet att försöka åstadkomma rättelse.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden avslår överklagandet.

— — —

Sökord: Beslutsprövning.

Föredraget 2001-02-28, föredragande Lars Bjurstam, **ärendenummer** ÖN34-2000

Beslut 6/01